

Socialförvaltningen
Förslag till beslut

Datum:
2019-08-30

Diarienummer:
SCN-2019-0434

Handläggare:
Katja Friberg, Kerstin Karlsson

Socialnämnden

Införa säkerhetsteam inom socialförvaltningens barn- och ungdomsvård

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att införa en enhet med säkerhetsteam på socialförvaltningens Avdelning barn och ungdom myndighet.

Sammanfattning

I verksamhetsplanen 2019 beslutade socialnämnden att utreda förutsättningarna för att införa säkerhetsteam inom barn- och ungdomsvården. Förvaltningen har utrett förutsättningarna för detta och föreslår att en enhet med säkerhetsteam införs på avdelning barn och unga myndighet.

Enheten ska arbeta med säkerhetsplaneringar i ärenden där det finns oro för ett barn och där socialtjänsten överväger att placera barnet utanför hemmet. Målsättningen är att arbetssättet ska leda till färre placeringar, sammanbrott och omplaceringar samt att kvaliteten i handläggningen höjs och delaktigheten för barn och familjer ökar.

Målsättningen är också att utöka grundbemanningen på avdelning barn och ungdom myndighet genom tillsättande av de nya tjänsterna.

Bakgrund

Socialnämnden har i verksamhetsplanen 2019 uttryckt en ambition om att fler barn och ungdomar ska få sina behov av insatser tillgodosedda på hemmaplan. I planen beslutade nämnden därför att utreda förutsättningarna för att införa säkerhetsteam inom barn- och ungdomsvården.

Förvaltningen har utrett vilka förutsättningar som krävs för att kunna arbeta med säkerhetsplanering.

Föredragning

Signs of safety

Socialnämnden i Uppsala kommun har sedan tidigare beslutat att implementera metoden Signs of Safety inom barn och ungdomsvården i Uppsala. Målet med satsningen är att kommuninvånarna ska få ökade möjligheter till delaktighet och inflytande.

Signs of Safety är en metod för utredning och uppföljning av socialt barnavårdsarbete i syfte att säkerställa barns säkerhet och skydd i ärenden där det finns oro för ett barn. Metoden består av struktur för riskbedömning, säkerhetsplanering och uppföljning, en lösningsfokuserad metodik för samtal med föräldrar och barn samt en värdegrund om delat ansvar. Metoden inkluderar hela ärendeprocessen från att anmälan kommer in fram tills ärendet avslutas och involverar hela familjen. Fokus är hela tiden att säkerställa barnets trygghet.

Idag används inte metoden fullt inom socialförvaltningen och när det sker är det med olika kvalitet mellan enheterna. Det har också visat sig att endast några få verktyg används. Målsättningen är dock att Signs of safety ska genomsyra hela organisationen inom Avdelning barn och ungdom myndighet samt Avdelning barn och ungdom insats. Hittills har ca 250 medarbetare från socialförvaltningen gått grundutbildning i metoden och haft extern handledning i den. Utbildningar sker löpande i och med att nya medarbetare anställs. Idag är utbildningen upphandlad och beräknas kosta ca 500 000 kr under hösten 2019. På sikt planerar förvaltningen att utbildning ska kunna genomföras internt av kompetenta internutbildare.

Säkerhetsplanering

Säkerhetsplanering är en fördjupad del av Signs of Safety där man arbetar med familjen och dess nätverk i komplexa ärenden som står inför ett omhändertagande av barnet enligt lagen om vård av unga, och där placering utanför hemmet kan aktualiseras. Målsättningen med säkerhetsplaneringen är att barnet ska få sina behov tillgodosedda och vara tryggt hemma hos sina föräldrar eller hos personer i det egna nätverket och att placering på så vis kan undvikas.

När det finns oro för ett barn och socialtjänsten överväger att placera barnet utanför hemmet, ska alltid en möjlighet till att göra en säkerhetsplanering enligt metoden undersökas. Planeringen sker i interaktion med familjen och dess nätverk för att garantera barnets skydd och säkerhet. Tillsammans med familjen och nätverket går man noga igenom barnets vardag och vad som behöver förändras för att barnet ska vara tryggt i sin hemmiljö. Arbetet kräver att hela familjen är delaktig och att flera personer i det privata nätverket släpps in och får full insyn i det som händer. Dessa personer fungerar som stödpersoner både till barnet och föräldrarna. Genom möten, samtal och olika tekniker arbetar man med det som hänt (oron). Tillsammans hittar och beskriver man hur vardagen konkret måste förändras, utreder skydd och säkerhet för barnet, men också vilka styrkor, resurser och skydd som finns runt barnet. En säkerhetsplan upprättas och följs upp genom nätverksmöten. Är problematiken omfattande kan säkerhetsplaneringen pågå under flera år. Arbetet dokumenteras i enlighet med arbetssättet barnets behov i centrum, BBIC.

Säkerhetsplanering kräver mycket tid, arbete och engagemang av familjerna och deras nätverk men har visat sig vara en värdefull process för familjen – även om säkerhetsplaneringen slutar med att barnet behöver placeras stadigvarande utanför hemmet. När familjen och nätverket aktivt har fått prova och försöka att finna lösningar för

barnen och sig själva, har det även varit värdefullt och inneburit en bra grund för goda relationer inom familjen. Det har också visat sig att arbeta i högre grad mot att undvika placeringar och att arbeta med familj och nätverk innan en placering, leder till minskade sammanbrott och omplaceringar.

Forskning och erfarenhet visar också att arbete som samlar olika kompetenser i team runt en individ eller familj både är mer effektivt och ger högre kvalitet för den enskilde. Härigenom undviks t.ex. överlämningar mellan organisatoriska delar som kräver både tid och resurser att samordna, kommunicera och administrera. Arbetssättet innebär att samtliga parter lättare får en helhetssyn av processen.

Förutsättningar för införande av säkerhetsplanering

Säkerhetsplanering är i perioder mycket intensivt och tidskrävande och görs inte på Avdelning barn och ungdom myndighet idag mot bakgrund av den situation med arbetsbelastning och bemanning som råder.

Stockholm stad har infört Signs och safety samt den fördjupade delen säkerhetsplaneringar integrerat i dess utredningsenheter. I genomförda utvärderingar har noterats att metoden inte används fullt ut och med olika kvalitet mellan enheterna. Det har också visat sig att endast några få verktyg av metoden används och att få säkerhetsplaneringar genomförs.

I Karlstad kommun har en säkerhetsenhet som enbart arbetar med säkerhetsplaneringar införts med framgång. Där är man mycket positiv till arbetet då det inneburit mer hållbara lösningar för familjerna vilket har resulterat i färre återkommande ärenden. I flera komplexa ärenden har t.ex. säkerhetsplaneringen inneburit att barnen och dess familjer kan leva ett självständigt liv utan behov av stöd från socialtjänsten. Även i ärenden där säkerhetsplanering har slutat med att barn placeras, har samarbetet mellan socialtjänsten, familjen och dess nätverk inneburit en samsyn i att placeringen är den bästa lösningen för barnet. Nätverksarbetet har även inneburit ett förbättrat samarbete med skolan.

För att möjliggöra genomförande av säkerhetsplaneringar inom Uppsala kommun, bedömer förvaltningen att en ny enhet med säkerhetsteam behöver införas. Enheten, som ska arbeta fokuserat med säkerhetsplanering och organisatoriskt vara placerad på Avdelning barn och ungdom myndighet, behöver bestå av minst tio medarbetare och bemannas av socionomer med myndighets- och behandlingserfarenhet. Enheten skulle ledas av en enhetschef samt en specialisthandläggare. Målsättningen är även att framöver kunna utveckla Signs of safety-modellen och öka användandet av den i hela barn- och ungdomsvården samt att fördjupa kunskapen genom en riktad satsning på säkerhetsplaneringar.

Genom att införa en ny enhet som arbetar fokuserat med säkerhetsplaneringar och nätverksmöten kan kvaliteten i handläggningen höjas och delaktigheten för familjerna öka. Att hela ärendet handläggs av ett team innebär också en ökad helhetssyn för såväl familj som medarbetare genom att överlämningar mellan olika enheter och avdelningar undviks.

Förvaltningen planerar att öka grundbemanningen genom tillsättandet av tjänster i den nya enheten och att dess arbete ska kunna avlasta de idag hårt belastade utredningsenheterna. Tjänsterna bedöms vara attraktiva att söka och att de ska öka möjligheten att rekrytera medarbetare. Bedömningen är dock att det är lättare att

rekrytera personal om de nya tjänsterna organiseras i en egen enhet som arbetar med dessa komplexa ärenden än om tjänsterna placeras i ordinarie utredningsenheter. Att inrätta tjänster som arbetar med säkerhetsplaneringar innebär också en möjlig karriärväg inom myndigheten, som kan medföra att färre medarbetare väljer att avsluta sina anställningar.

Konsekvenser av att införa säkerhetsplaneringar

Konsekvenser för barn och föräldrar

Säkerhetsplanering genomförs med barnets behov i centrum och utgångspunkten är barnets trygghet och säkerhet. En grundläggande förutsättning för säkerhetsplaneringar för barn och ungdomar som riskerar en placering utanför hemmet, är delaktighet av barnet, familjen och deras nätverk. Planeringen innebär därför att barnet och dess familj får större delaktighet och möjlighet till samarbete med socialtjänsten genom att de i högre grad kan påverka och prova egna lösningar av hur barnets situation kan tryggas och förändras. Metoden använder familjens mål och lösningar i den mån det är möjligt. Genom säkerhetsplanering ges familjerna ökad möjlighet till ett självständigt liv vilket är socialnämndens grunduppdrag.

Arbets sättet kräver mycket tid, arbete och engagemang av familjerna men har visat sig vara en värdefull process för familjen – även om säkerhetsplaneringen slutar med att barnet behöver placeras stadigvarande utanför hemmet. När familjen och nätverket aktivt har fått prova och försöka finna lösningar för barnen och sig själva, har det visat sig varit värdefullt för deras relationer. Det har också visat sig att arbete som fokuserar på att undvika placeringar och att arbeta med familj och nätverk innan en placering, leder till minskade sammanbrott och omplaceringar. I de ärenden där det initialt eller under kortare perioder är nödvändigt med en placering utanför hemmet, förväntas arbets sättet därför även innebära färre och kortare placeringstider.

Barnets behov blir tillgodosedda med högre kvalitet och mer varaktigt även efter avslutad insats genom att barnet har en utökad kontakt med sitt nätverk för stöd och skydd.

Konsekvenser jämställdhet

Inte aktuellt i detta ärende. Att införa säkerhetsteam som arbetar med säkerhetsplanering kommer inte att få skilda konsekvenser för pojkar och flickor.

Ekonomiska och andra resursmässiga konsekvenser

Kostnaden för att inrätta en ny enhet med åtta medarbetare, en enhetschef och en specialist beräknas uppgå till ca 7,5 miljoner kronor. Kostnaden motsvarar den satsning som socialnämnden beslutat om i syfte att stärka grundbemanningen inom barn- och ungdomsvården. Målsättningen är att arbetssättet ska leda till färre placeringar, sammanbrott och omplaceringar, vilket på sikt kommer att medföra en minskning av nämndens kostnader.

Förvaltningen planerar att öka grundbemanningen genom tjänsterna på den nya enheten och att dess arbete ska kunna avlasta de idag hårt belastade utredningsenheterna. Tjänsterna bedöms vara attraktiva att söka och bör öka möjligheten att rekrytera personal. Bedömningen är dock att det är lättare att rekrytera personal om dessa nya tjänster organiseras i en egen enhet som arbetar med komplexa ärenden än om tjänsterna placeras i ordinarie utredningsenheter. Att inrätta tjänster som arbetar med säkerhetsplaneringar innebär också en möjlig karriärväg inom myndigheten, som kan medföra att färre medarbetare väljer att avsluta sina anställningar.

Uppföljning och utvärdering

För att säkerhetsställa att införande av säkerhetsplaneringar uppnår förväntade effekter kommer enheten att följas upp utifrån arbetsmiljö, ekonomi och verksamhet.

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör